ΚΡΑΣΟΚΑΤΑΝΥΞΙ

Στὴ φαντασία μου τριγυρνοῦν
Δάση, λειβάδια, κάμποι.
Καὶ μιᾶς εἰκόνας σχέδιο
Ἀνάμεσό τους λάμπει.

Ἡ πολιτεία εἶν' ἡ μικρή.
Τὸ Γκότεσμπεργκ νομίζω.
Καὶ μέσα στὴν ταβέρνα του
Πηγαίνω καὶ καθίζω.

Ὁ λόρυγγάς μου ἦταν ξερὸς
Σὰ νάχα πιῇ τὸν Ἥλιο.
— Κάπελα φέρ' μου ἕνα κρασί
Μά.. νὰ μὴν εἶναι τίλιο.

Τρέχει τ' ἀθάνατο κρασί
Ποὺ τὴς ψυχὲς ξεσφίγγει.
Καὶ σβύνει τὸ ἡλιοκάψιμο
Ποὺ μοῦχαιε τὸ λαρύγγι.

Κάπελα, φέρε ἀκόμα μιά.
Τὴν πρώτη — νὰ τὸ λέμε —
Ἥπια χωρὶς εὐλάβεια.
Κρασί, συμπάθησέ με.

Κ' ἔβλεπα τὴ δρακόπετρα
Ψηλὰ τοῦ λόφου ἐκεῖνου,
Ποὺ κουφοκαθεπτίζοταν
Μέσ' στὰ νερὰ τοῦ Ρήνου.

Κι ἄκουα, τραγούδια μακριυνὰ
ποὺ ξέρουμε καὶ λέμε.
Κ' ἔπινα, κ' ἔπινα κρασὶ
χωρὶς νὰ συλλογιέμαι.

Μὰ τώρα στέκω κι ἀκουμπῶ
Τὴ μύτη στὸ ποτῆρι.
Κ' ἔβλεπα μέσα στὸ κρασὶ
Ὁ νοῦς ποῦ μὲ εἶχε σύρει.

Σὰν ἔπινα μοῦ φάνηκε
Διπλὸς πῶς εἶχα γίνει.

Καὶ κάποιος μέσα ἐλεεινὸς
Μαζύ μου εἶναι καὶ πίνει.

Φαινότανε ἄρρωστος, χλομός,
Ἰσχνός, καὶ πονεμένος.
Μ' ἐκύταζε πονετικὰ
Μὰ ἐγὼ ἤμουν θυμωμένος.

Νὰ μοῦ ἐπαμένῃ καὶ νὰ λέῃ
Μὲ πεισμονὴ σὰ κτῆνος
Πῶς τάχα ἐκεῖνος εἶμ' ἐγὼ
Κ' ἐγὼ πῶς εἶμ' ἐκεῖνος.

Κι ὄχι πῶς μέσ' στὸ Γκότεσμπεργκ,
Μὰ στὸ νοσοκομεῖο
Τοῦ Παρισιοῦ βρισκόμαστε·
— Ψεύδεσαι, πλάσμα ἀχρεῖο —

Ψεύδεσαι, ἐγὼ εἶμαι ἐγώ;
Σὰ ρόδο, πήγαιν' ἔξω
Εἶμαι γερός, καὶ πρόσεξε
Καθμένε, μὴ στὴς βρέξω.

— Εἶσαι — μοῦ λέει στενάζοντας
τρελλός, καὶ θὰ σὲ στείλω...
Μὰ στὸν ἀδράχνω ἀπ' τὸ λαιμὸ
Κι ἀρχίζω τον στὸ ξύλο.

Περίεργο! κάθε μου γροθιὰ
ποὺ τοῦδινα στὴν κούτρα
ἔνοιωθα κ' ἕνα πρίξιμο
Στὰ ἴδια μου τὰ μοῦτρα.

Καὶ μὲ τὸ νὰ τὸν σφίγγω ἐγὼ
Κ' ἐκεῖνος νὰ μὲ σφίγγῃ
Ἔνοιωσα πάλι πῶς ξερὸ
Μοῦ ἐγίνη τὸ λαρύγγι.

Καὶ μέσ' στὴ ζάλη τῶν κρασιῶν
Καὶ κρασοφανταστμάτων.
Μοῦ φάνηκε σὰ νάκουα
Περὶ καταπλασμάτων.

ΠΑΥΛΟΣ ΓΝΕΥΤΟΣ

ΑΙ ΔΙΑΣΗΜΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΕΛΛΕΝ ΚΕΥ

Ἡ τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον ἀποθανοῦσα Ἕλλεν Κέυ, Σουηδὴ λογία, εἶχε γεννηθῆ τῇ Δεκεμβρίου 1849. Θυγάτηρ τοῦ Αἰμιλίου Κέυ, πολιτικοῦ ἀνδρὸς καὶ πεφημισμένου λογογράφου, ἔκαμε λαμπρὰς σπουδὰς καὶ ἐπεδόθη ὡς ἐρασιτέχνις εἰς τὴν φιλολογίαν μέχρι τῆς στιγμῆς καθ' ἣν τοῦ πατρός της ἀπωλέσαντος τὴν περιουσίαν του, ἐδέησε νὰ ἐργασθῇ διὰ νὰ ζήσῃ. Ἐδιδάχθε τότε εἰς τὸν διδασκαλικὸν κλάδον καὶ ἐγένετο καθηγήτρια εἰς παρθεναγωγεῖον τῆς Στοκχόλμης. Ἀπεκαλύφθη ἀξιόλογος παιδαγωγός. Ἡ ἐπίδρασίς της ἐπὶ τῶν μαθητριῶν ὑπῆρξεν ἐντονωτάτη. Τῷ 1883 ἐκλήθη νὰ διδάξῃ εἰς τὸ ἐργατικὸν Ἰνστιτοῦτον τῆς Στοκχόλμης. Ἤρχισε τότε νὰ ὁμιλῇ ἐνώπιον πολυπληθοῦς κοινοῦ. Καὶ ἀπεκαλύφθη ῥήτωρ. Ἀπὸ τῆς στιγμῆς ταύτης, ἄλλως τε, εἶχε τὴν κοινωνικὴν πολιτικήν της καὶ τὴν κοινωνικὴν φιλοσοφίαν της, καὶ τὰς δύο ἐνεργείας καταλλήλους ὅπως καταπλήξῃ—καὶ προκαλέσῃ τὴν ἀγανάκτησιν—πολλῶν ἐκ τῶν ὁμοεθνῶν της.

Ἀτομικίστρια ἐμμανής, διεξεδίκει διὰ πᾶν ἄτομον τὸ δικαίωμα νὰ ζῇ καὶ νὰ ἀναπτύσσεται ἐλευθέρως, ἀναλόγως τοῦ κανόνος τοῦ βίου καὶ τοῦ ἰδεώδους τὰ ὁποῖα ἔχει αὐτὸ ὁρίσει. Ὅθεν ἀπέκρουε πᾶσαν πειθαρχίαν, τὴν ὁποίαν αὐτὴ ἐθεώρει παραμορφωτικὴν καὶ ἰδίως τὴν θρησκευτικὴν πειθαρχίαν. Ἡ θρησκεία δ' αὐτὴν δὲν ἦτο ἡ σχολὴ ἐγκαρτερήσεως, ἀρα ἐμπόδιον εἰς τὴν προόδον.

Κατανγκαστικὰς περιορισμός, κατὰ τὴν ἀντίληψίν της ἐπίσης ὁ γάμος, ὡς τὸν ἀντιλαμβάνεται ἡ ἀστικὴ κοινωνία. Καὶ διεξεδίκει τὴν αἰσθηματικὴν ἐλευθερίαν. Τέλος ἀπῄτει τὴν οἰκονομικὴν χειραφέτησιν τοῦ προλεταριάτου καὶ ἔκλινε πρὸς τὸν σοσιαλισμόν, ὅστις ἐφαίνετο εἰς αὐτὴν ἂν μὴ ὁ σκοπός, τοὐλάχιστον τὸ μέσον ὅπως προκύψουν ἡμέραν τινὰ ἄνθρωποι τελειότεροι δυνάμενοι νὰ ἀναπτύξουν ἐπιτυχῶς τὰς ἀτομικάς των ἰδιότητας.

Τέλος, ζῶσα εἰς χώραν εἰς τὴν ὁποίαν ἀπὸ εἴκοσιν ἐτῶν μέρος τῶν γυναικῶν εἶχε κατακτήσει πολιτικὰ δικαιώματα, ἐξῶθει τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος τοῦ φύλου, μέχρι τῶν ἰσχάτων λογικῶν συνεπειῶν καὶ ἀπῄτει διὰ τὴν γυναῖκα ὅλα τὰ δικαιώματα, ἀστικά, πολιτικά, οἰκονομικά, μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι ἐφωδιασμένοι οἱ ἄνδρες.

Ἀλλ' ὅμως ἐν ταύτῳ, ἡ Ἕλλεν Κέυ, ἀπεδοκίμαζε τὰς ὑπερβασίας τοῦ φεμινισμοῦ καὶ ἐπέπληττε τὰς ἐξημμένας αἱ ὁποῖαι ἐξῴθουν τὴν δοξασίαν μέχρι τῆς παραλόγου μιμήσεως τοῦ ἀνδρὸς καὶ τῆς περιφρονήσεως τῶν οἰκογενειακῶν καθηκόντων. Διότι δι' αὐτὴν ἡ οἰκογένεια παρέμεινεν ὁ ἀληθὴς προορισμὸς τῆς γυναικός.

«Οἱ πιστεύοντες ὅτι ἡ γυνὴ θὰ ἠδύνατο ἐπὶ μακρὸν νὰ ἐπιφυλάξῃ ὅλην τὴν δύναμιν τῶν γυναικείων της αἰσθημάτων διὰ τὰ καθήκοντα τῆς οἰκογενείας, καὶ ἐκτὸς τούτου νὰ ἀποκτήσῃ ὅλην τὴν παραγωγικὴν δύναμιν τοῦ ἀνδρὸς ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐθνικουργίας καὶ τὰς ἐρεύνας, τὰς ἀνακαλύψεις καὶ ἐφευρέσεις, τὸ ἐπιχειρηματικὸν πνεῦμα, αὐτοὶ εἰς πᾶν ἄλλο πιστεύουν εἰς τὴν ἀπόλυτον ὑπεροχὴν τῆς γυναικός. Ἂν ἀληθῶς ἠδύνατο νὰ ἀνταποκριθῇ κατὰ τρόπον πλήρη εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ ἔργου της εἰς τὰς δύο σφαίρας, θὰ ἦτο τὸ ὂν τὸ περισσότερον προικισμένον τῆς φύσεως· ἀληθῶς, θὰ ἦτο ὁ ὑπεράνθρωπος».

Λοιπὸν ἦτο ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης ὁ θιασώτης τῆς παραδόσεως; Ὄχι, διότι πρέπει, ὡς ἐξακολουθεῖ γράφουσα, ἡ γυνὴ νὰ διευθύνῃ τὸ παιδίον τῆς δράσεως καὶ πρὸς τοῦτο νὰ ἀξιώσῃ τὴν πλήρη αὐτῆς διανοητικὴν ἀνάπτυξιν, τὴν τόσῳ ἀπαραίτητον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα ὅσῳ καὶ ἡ διανοητικὴ ἀνάπτυξις τοῦ ἀνδρός· πρέπει νὰ ἀπαιτήσῃ τὴν ἐλευθερίαν της, τὸ ὑπεύθυνον, τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ μετέχῃ εἰς τὸν κατατρισμὸν τῶν νόμων οἱ ὁποῖοι τὴν διέπουν. Ἀλλ' ὅταν ἀποκτήσῃ τὴν πλήρη αὐτῆς ταύτην ἀνάπτυξιν διὰ τὸ ἔργον αὐτῆς ὡς γυναικὸς καὶ μητρός, πρέπει νὰ χρησιμοποιήσῃ τὰς νέας της ἰδιότητας.

Τὰ πρῶτα ἔργα τῆς Ἕλλεν Κέυ εἶχον ὅρος πολεμικῆς. Ἀφιερώθη ἔπειτα εἰς τὴν φιλολογικὴν κριτικήν. Ἔπειτα ἠκολούθησαν αἱ κοινωνικαὶ μελέται. «Ἀτομισμὸς καὶ Κοινωνισμὸς» καὶ «Πεπλανημένη χρῆσις τῶν γυναικείων δυνάμεων», ὅπου κάπερ ἀνακηρύσσουσα τὴν νομιμότητα τῶν γυναικείων βλέψεων προσεπάθει ἐν αὐτῷ νὰ συγκρατήσῃ τὸν φεμινισμὸν εἰς σωστὰ ὅρια καὶ νὰ τὸν καταστήσῃ ὄργανον τῆς παγκοσμίου προόδου. Ὑπενθύμιζεν εἰς τὰς ἀστὰς αἱ ὁποῖαι ἐμερίμνων μόνον διὰ τὴν κατάκτησιν τῶν ἐλευθεριῶν ἐπαγγελμάτων, ὅτι δὲν ἔπρεπε νὰ περιορίζουν τὰ βλέμματά των εἰς τὰς γυναίκας τῆς ἀστικῆς τάξεως, οὔτε νὰ λησμονοῦν τὴν πληθὺν τῶν ἐργατριῶν αἱ ὁποῖαι μοχθοῦσιν εἰς τὰ σκληρότερα ἔργα. Ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ταύτης τὸ κήρυγμά της ὑπῆρξεν ἀποτελεσματικόν. «Ἡ λαμπρὰ ἐπίδοσις τῶν κοινωνικῶν ἱδρυμάτων, τῶν ἱδρυμάτων ἀλληλεγγύης, βρεφοδοχῶν, ἐπιχειρήσεων ἐργατικῶν οἴκων, διὰ τὰς ὁποίας αἱ γυναῖκες τῆς Σουηδίας ἀπέδειξαν τοσοῦτον ζῆλον ἀπὸ τινων ἐτῶν, ὀφείλουν πολλὰ εἰς τὰ δίκαια καὶ αὐστηρὰ αὐτὰ λόγια».

Ἐν τοσούτῳ μεταγενέστερα συγγράμματα, ἐν οἷς ἡ «Γυναικεία ψυχολογία καὶ λογικήν», τῇ ἐξησφάλισαν τὴν διαστμότητα, καὶ τῷ 1900 ἠδυνήθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν καθηγεσίαν καὶ νὰ ἀποξῇ ἀποκλειστικῶς ἐκ τῆς